Literatuur

Psychologie | Universiteit Leiden

2026 - 2027

ULPS-978-156 | €17,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur
Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

Slim Academy

www.SlimAcademy.nl

1 maand lang *gratis* samenvattingen ontvangen?

Maak het studeren makkelijker, nu de 1ste maand gratis bij het afsluiten van een jaarabonnement!

De voordelen:

- Beschikbaar op papier en/of digitaal.
- **Goedkoper** dan het bestellen van pakketten of losse producten.
- Voeg **oefenvragen en flashcards** toe voor de goedkoopste prijs.
- Altijd en overal leren met de onze app.
- De **meest complete studiehulp** als eerst beschikbaar voor abonnees!
- Je hoeft je het hele jaar geen zorgen te maken over je materialen.

Hoe werkt het:

- Ga naar www.SlimAcademy.nl
- Zoek jouw studie in ons keuzemenu
- Voeg het abonnement toe aan je winkel mandje
- Voer de code **'SLIMSTART'** in om de eerste maand gratis te krijgen

Slim Academy

Welkom bij Slim Academy!

Je staat op het punt de **literatuursamenvatting** van het vak **Psychodiagnostiek** van de Bachelor Psychologie jaar 2 te lezen. Tijdens psychodiagnostiek worden jeugddiagnostiek en volwassenen diagnostiek behandeld. Er zullen verschillende soorten testen benoemd worden die gebruikt worden bij onderzoek naar de problematiek van de betreffende cliënt. Psychodiagnostiek is een vak met veel literatuur, waar je dus veel theorie voor moet kennen. Maar maak je geen zorgen, we hebben deze samenvatting geschreven met als doel je door dit vak heen te helpen. Meerdere topstudenten, die recentelijk dit vak hebben gevolgd, hebben hun expertise gedeeld en aan deze samenvatting gewerkt, om je te helpen met de dingen waar de meeste studenten mee worstelen bij het studeren van stress, gezondheid en ziekte.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

🎁 **Tip**: Gebruik de code **ABO-LABYRINT** op SlimAcademy.nl en ontvang **de eerste maand gratis** bij een abonnement!

Product	Inhoud	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	✓ App

Contact
Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Aan het begin van het blok is nog niet alle vakinformatie beschikbaar, daarom vullen wij de samenvatting zo snel mogelijk aan zodra onze auteurs de nieuwe lesstof hebben ontvangen. Zo blijft de inhoud actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: vanaf **9 november** is de volledige samenvatting **digitaal** beschikbaar in de app.

Later in het blok verzenden we de **papieren samenvatting**. Deze wordt op **24 november** verstuurd en bevat **week 1 t/m 7**. In het onderstaande overzicht zie je welke stof is opgenomen.

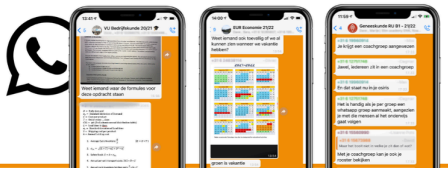
De verplichte literatuur komt uit de literatuur Van der Molen, M., Verkuil, B., & Kraaij, V. (Red.). (2016). *Psychological Testing & Assessment* (Custom ed.). Pearson.

Stof	
Week 1	De introductie & intake
Week 2	De diagnostiek van intelligentie
Week 3	Het neuropsychologisch onderzoek
Week 4	De gedragsproblemen
Week 5	Het persoonlijkheidsonderzoek en de ethiek
Week 6	De routine outcome monitoring (ROM)
Week 7	De werving en selectie

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

JOIN DE WHATSAPP GROEP
✓ Chat met jouw mede-studenten
✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy! **1**
Digitale en papieren updates **2**
Inhoudsopgave **3**
Week 1: Introductie & intake **4**
Hoofdstuk 1: Psychologische toetsing 4
Hoofdstuk 2: Testen door de tijd heen 13
Artikel: Assessment and Intervention: Bridging the gap with a practice-based model 21
Artikel: Assessment for Intervention: A practice-based model 25
Week 2: Intelligentieonderzoek **30**
Hoofdstuk 5: Theorieën en individuele intelligentie- en prestatietesten 30
Hoofdstuk 7: Het testen van speciale populaties 41
Week 3: Neuropsychologisch onderzoek **50**
Hoofdstuk 10: Neuropsychologische metingen 50
Artikel: Neuropsychological Testing is Not Useful in the Diagnosis of ADHD: Stop It (or Prove It)! 64
Week 4: Gedragsproblemen **68**
Hoofdstuk 7: Het testen van speciale populaties 68
Hoofdstuk 13: Beoordeling van gedrag 68
Week 5: Persoonlijkheidsonderzoek en ethiek **75**
Hoofdstuk 8: Persoonlijkheidstesten 75
Hoofdstuk 9: Normaal gedrag en menselijke krachten 85
Hoofdstuk 12: Juridische vraagstukken en de toekomst van testen 91
Week 6: Routine outcome monitoring (ROM) **100**
Routine outcome monitoring and feedback in psychological therapies: Hoofdstuk 1 100
Artikel: Routine Outcome Monitoring (ROM) and feedback: research review and recommendations 105
Week 7: Werving en selectie **110**
Hoofdstuk 11: Assessment over industrie, occupatie en carrière 110

Slim Academy

Week 1: Introductie & intake

Hoofdstuk 1: Psychologische toetsing

Introductie
Dit hoofdstuk gaat over de aard en toepassingen van psychologische testen en ethische en sociale implicaties van testen. De stof komt overeen met hoofdstuk 1 uit *Psychological Testing & Assessment* van Melle van der Molen, Bart Verkuil & Vivian Kraai.

Onderwerp 1.1: De aard en toepassingen van psychologisch toetsing

Gevolgen van het toetsen
Psychologische testen komen in veel meer soorten voor dan over het algemeen gedacht wordt. Ook de toepassingen en gevolgen van toetsing zijn veel breder dan vaak wordt verwacht. Gedurende je hele leven heb je te maken met testen. Zodra baby's zijn geboren, wordt de **Apgar test** uitgevoerd. Deze test meet basale vaardigheden en fysieke karakteristieken, zoals de ademhaling, en vertelt dokters of de baby gezond ter wereld is gekomen en/of medische hulp nodig heeft. Een lage score op deze test kan later duiden op bijvoorbeeld zwakheden in de ontwikkeling van het kind.

Peuters doen vaak een test die laat zien of ze al klaar zijn om naar school te gaan of dat ze beter nog even kunnen wachten. In de periode dat het kind naar school gaat, maakt het honderden testen die alle verschillende vaardigheden van het kind weergeven. Ook bepalen sommige testen de middelbare school waar het kind naartoe kan.

Ook als volwassene krijg je te maken met testen waardoor je een productief leven op kan bouwen. Op latere leeftijd worden er weer meer medische testen afgelegd om in de gaten te houden hoe het gaat met de gezondheid. Deze levenslange verbinding met testen is grofweg over de hele wereld te zien. Het nemen van al deze testen heeft gevolgen waar je vaak niet over nadenkt, zowel positief als negatief. Bij veel testen, zoals academische testen, zijn de gevolgen klein en veranderbaar. Maar de uitkomsten van psychologische testen kunnen de levensloop drastisch veranderen. Omdat jij als psycholoog door het afnemen van deze testen zoveel invloed kan hebben, is het uitermate belangrijk dat je precies weet wat je aan het doen bent. Een **psychometrist** is een specialist in de psychologie of het onderwijs die psychologische tests ontwikkelt en evalueert.

Definities
Een **test** is een gestandaardiseerde procedure die gedrag kan beschrijven in termen van scores of categorieën. De meeste testen kunnen gebruikt worden om ander gedrag te voorspellen. Hiervoor wordt er vaak gebruikgemaakt van bepaalde normen of grenswaarden die het verschil aanduiden tussen de aan- of afwezigheid van dat gedrag. Elke test bevat de volgende kenmerken:

- Een gestandaardiseerde procedure;
- Een steekproef van gedrag;
- Scores of categorieën;
- Normen of standaarden;
- Een voorspelling van gedrag dat niet is getest.

Gestandaardiseerde procedure
De procedures van testen moeten hetzelfde zijn bij verschillende afnemers en in verschillende omgevingen. De instructies die gegeven worden moeten onder andere hetzelfde zijn bij elke testafname. Fouten van testafnemers beïnvloeden de mate van standaardisatie.

Steekproef van het gedrag
Omdat er vaak geen tijd is om al het gedrag van een cliënt in kaart te brengen, is een test altijd slechts een steekproef van gedrag. Deze steekproef hoeft echter niet per se het gedrag te zijn waar de psycholoog in geïnteresseerd is. Vaak is de link tussen het geteste gedrag en het voorspelde gedrag duidelijk aanwezig, maar dit is geen psychometrische eis. Een goede test maakt het wel mogelijk om (ander) gedrag te voorspellen aan de hand van de uitkomsten.

Scores of categorieën
Een psychologische test moet de mogelijkheid geven om scores of categorieën af te leiden uit iemands prestatie op een test. Scores representeren abstracte dimensies. Een psychologische test laat zien dat iemand bij een bepaalde groep hoort en niet bij een andere. Een aanname van psychologische testen is dat het individuele verschillen meet. Elke score die uit een test komt, bevat een meetfout. Dit wordt in de klassieke testtheorie als volgt beschreven: X = T + e. De geobserveerde score (X) bestaat uit een ware score (T) en de meetfout (e). De meetfout moet zo klein mogelijk zijn, maar het kan realistisch gezien niet gelijk aan 0 zijn.

Normen of standaarden
Normen komen voort uit het afnemen van testen bij groepen mensen. Het is een referentiekader voor verdere afnames van een test. Die normen worden gebaseerd op scores van een **gestandaardiseerde steekproef.** Dit is een kleine groep mensen die representatief is voor een grotere populatie. Wanneer er goede normen zijn erkend, kan de test worden afgenomen bij individuen. Hun scores worden vergeleken met de normen, waardoor te zien is of er afwijkingen zijn en met welke frequenties bepaalde scores voorkomen.

Voorspellingen van gedrag buiten de test
Om erachter te komen of een test een goede voorspeller is van ander, niet getest gedrag, moet er veel validatie onderzoek gedaan worden. Dit kan pas gedaan worden wanneer de test eenmaal in gebruik is. Daarom moet er altijd voorzichtig worden omgegaan met nieuw ontwikkelde testen. Hoe goed een test ook lijkt te zijn, hij kan altijd verworpen worden. Dit kan zelfs jaren later nog gebeuren, terwijl de test dan al lange tijd gebruikt wordt. Zolang er onderzoek gedaan wordt, kunnen er altijd nieuwe bevindingen worden gedaan.

Andere distincties
De testen die hier besproken zijn, zijn vooral ***norm-referenced***. Dit wil zeggen dat de score op een test ervoor zorgt dat de persoon vergeleken kan worden met een relevante gestandaardiseerde steekproef. De populatie is dan zorgvuldig gekozen en er is een referentiekader voor de interpretatie van de scores. Hier tegenover staan ***criterion-referenced*** testen. Deze testen meten wat een persoon kan zonder dit te vergelijken met anderen, maar met goed gedefinieerde objectieven. Hierbij is het belangrijk dat de eigenschappen of domeinen zeer expliciet en operationeel worden uitgelegd, zodat precies duidelijk wordt wat de testscore zegt over de capaciteiten van een persoon.

Een andere belangrijke onderscheiding die moet worden gemaakt rondom psychologische testen, is het verschil tussen testen en **beoordeling** (*assessment*). Beoordeling wordt omschreven als het schatten of bekijken van de omvang van een of meer attributies van een persoon. Deze term is veel breder dan simpelweg het testen van een persoon. Onder beoordeling vallen meerdere meetmethoden en instrumenten. Een test is dus een onderdeel van een beoordeling. Het lastige aan beoordelingen is dat het samenvoegen van informatie uit al deze verschillende bronnen een heel subjectief proces is. Voor een behandelaar is het lastig een voorspelling te doen op basis van zulke complexe data. Het proces van beoordeling is tijdens de Tweede Wereldoorlog ontstaan, toen men spionnen nodig had.

Verschillende soorten testen
Er is een algemene verdeling te maken waarbij testen in twee groepen vallen: **groepstesten** en **individuele testen**. Groepstesten kunnen op hetzelfde moment worden afgenomen bij grotere groepen. Individuele testen kunnen maar bij één persoon tegelijkertijd worden afgenomen. Een voordeel van individuele testen is dat naast de testscore, ook andere factoren beter te observeren zijn dan wanneer grote groepen tegelijk de test maken.

Er kan ook een verdere verdeling gemaakt worden, zodat testen in acht categorieën onderverdeeld kunnen worden. In elk van deze categorieën zitten testen die *criterion-referenced, norm-referenced* zijn en groeps- of individuele testen zijn:

- **Intelligentietesten:** Dit soort testen bestaat al lange tijd. Het is lastig precies te definiëren wat intelligentie allemaal omvat. Intelligentietesten bestaan uit een groot aantal subdomeinen, maar de uiteindelijke totaalscore is wat er toe doet. De subdomeinen kunnen wel laten zien waar zwakke punten liggen. Deze informatie is goed te gebruiken voor naar schoolgaande kinderen;
- ***Aptitude* (aanleg/vaardigheid) testen:** Deze testen meten een of meerdere duidelijk gedefinieerde onderdelen van de capaciteiten van een persoon. Er zijn twee soorten: enkele testen en multipele testbatterijen. De scores op deze testen worden vaak gebruikt om succes te voorspellen. Dit kan gaan om academisch succes, maar ook om succes in een specifieke baan. Belangrijk om te onthouden is dat elke *aptitude* test één specifiek subdomein omvat. Dit is bijvoorbeeld niet 'rekenen', maar 'optelsommen';
- **Prestatietesten:** De domeinen die hier aan bod komen zijn succes, prestatie en leervermogen. Deze testen nemen aan dat het onderwerp dat getest wordt, aan bod is gekomen op school. De test meet vervolgens hoeveel de persoon heeft onthouden van dit onderwerp op school en tot in hoeverre diegene de stof zich eigen heeft gemaakt. Prestatietesten bestaan vaak uit meerdere subtesten, waar alle schoolvakken aan bod komen. Deze testen lijken veel op *aptitude* testen, omdat ze beide vaardigheid meten. Het verschil zit in de toepassing. *Aptitude* testen worden meer gebruikt om de toekomst te voorspellen, prestatietesten kijken meer terug op wat er is geleerd. Het is mogelijk dat een test tegelijkertijd een prestatietest en een *aptitude* test is;
- **Creativiteitstesten:** Deze testen laten zien tot in hoeverre de persoon nieuwe inzichten en ideeën kan genereren. Ook creatieve creaties, die een bepaalde toegevoegde waarde hebben, worden bekeken. De nadruk ligt hierbij op originaliteit en tot in hoeverre een idee of inzicht nieuw of vernieuwend is. In de jaren zestig werden creativiteitstesten gezien als een goed alternatief voor intelligentietesten. Toch stellen sommige psychometristen dat creativiteit niet als intelligentie gezien moet worden;
- **Persoonlijkheidstesten:** Deze testen meten de eigenschappen, gedragingen en kwaliteiten van een persoon. Daarnaast kunnen ze ook de mate van individualiteit van een persoon meten. Er zijn heel veel verschillende vormen van persoonlijkheidstesten;
- **Interessetesten:** Deze groep wordt niet zo vaak echt 'test' genoemd, maar vaker een inventarisatie. Het laat zien welke activiteiten of onderwerpen de voorkeur hebben bij een persoon. Dit soort testen worden vooral gebruikt rondom banen. Jongeren maken testen om erachter te komen wat ze later zouden willen gaan doen. Werknemers kunnen ook interesse testen maken om te zien wat hen motiveert binnen hun baan en hoe ze hun werktevredenheid kunnen verhogen;
- **Gedragsmatige procedures:** Er zijn allerlei meetinstrumenten ontwikkeld, die de gevolgen van bepaald gedrag kunnen meten. Deze testen kijken vaak naar duur, frequentie, de gevolgen en de aanstichter van het gedrag. Deze testen worden vaak tijdens een behandeling nog gebruikt;
- **Neuropsychologische testen:** Wanneer er verwacht wordt dat iemand disfunctionerende hersenen of hersenabnormaliteiten heeft, worden neuropsychologische testen afgenomen. Door het afnemen van deze testen wordt duidelijk waar de disfunctie precies zit, hoe ernstig deze is en wat de gevolgen ervan zijn voor deze persoon. Wanneer iemand goed neuropsychologisch onder de loep genomen moet worden, betekent dit dat er urenlang testen gedaan worden.